

Dirco te Voortwis: 'In de ogen van collega's ben je al snel een linkse boer die te dicht bij de groene burger staat'

Rust en ruimte in 'koeientuin'

Als eerste vleesveehouder in Nederland nam Dirco te Voortwis onderdelen van het stalconcept 'koeientuin' over in zijn nieuwe stal. Met veertien linde- en plataanbomen bracht hij groen in de stal. 'Bomen brengen rust en zorgen voor verkoeling.'

tekst **Florus Pellikaan**

De tweehonderdvijftigkoppige gasconneveestapel van Dirco (28) en Joëlle (26) te Voortwis uit Baambrugge groeide de laatste jaren uit de bestaande stallen. Hierdoor werd de vleesveehouder gedwongen goed na te denken over nieuwe huisvesting en daarbij gingen de gedachten van Dirco te Voortwis veel verder dan gebruikelijk. 'Als je de keus aan een koe laat, verblijft ze het liefst buiten in een bosrijke omgeving. Omdat wij in Nederland echter in een badkuip leven, kan dat niet, maar daarom moet een stal wel vanuit de koe gedacht worden ingericht en zo veel mogelijk lijken op buiten.' Met dit in het achterhoofd wilde Te Voortwis in de eerste plaats een stal met veel licht, lucht en ruimte. 'Een serrestal voldoet veruit het beste aan deze wensen. Bovendien zitten we hier vlak bij het dorp en een serrestal valt dan meer in het landschap weg dan een stal met een puntdak. Met de huidige afmetingen van 27 bij 80 meter zou de stal een nok hebben van 12 meter hoog. Nu is de nok maar 6,5 meter.'

CO₂-reductie en verkoeling

Het bleef voor Te Voortwis echter niet bij licht en lucht, hij wilde ook graag de natuurlijke leefomgeving van de gasconne koe in de stal brengen. Via InnovatieNetwerk Courage kwam hij in aanraking met de 'koeientuin'. Binnen dit innovatieve stalconcept hebben de koeien bijvoorbeeld meer ruimte en maken planten of bomen onderdeel uit van de stal. 'Ik zag het idee om groen terug in de stal te brengen, wel zitten. Door bomen in de stal ontstaat er een gezonde en natuurlijke omgeving voor de koeien en dat geeft rust in het koppel. Ook reduceren bomen de CO₂-uitstoot en zorgen ze voor

verkoeling', stelt Te Voortwis. 'Het proces van een boom is dat de bladgroenkorrels overdag warme lucht opnemen, waardoor de temperatuur daalt. Het is onder een boom ook altijd koeler dan onder een parasol. In Wageningen hebben ze gemeten dat lucht die door drie meter begroeiing waait, ook daadwerkelijk enkele graden afkoelt.'

Te Voortwis heeft daarom in de stal om de tien meter, exact op de hokafscheidingen en daar waar de koeien rusten, in totaal veertien linde- en plataanbomen gepoot. Het doel is dat de nu nog kleine bomen, die wortelen in de volle grond onder de stal, zich de komende jaren zullen ontwikkelen tot een soort grote parasols.

Ook is Te Voortwis van plan om net buiten de stal nog kiwi- of druivenplanten te planten, die vervolgens naar binnen groeien en een groene laag boven in de stal vormen. 'Een stal moet voor de koeien en voor jezelf een aangename plek zijn om te verblijven en te veel stallen zijn dat niet meer. Het groen en het gebruik van veel hout als bouw materiaal helpen erbij om die aangename plek te creëren. De aankoop en inplant van de bomen en de aanpassingen daarvoor aan de stalvloer hebben ons ongeveer 15.000 euro gekost, maar wat is dat procentueel op een stal van een paar ton?'

Automatisch uitmesten

De keuze voor de bouw van de koeientuin staat binnen het bedrijf van Te Voortwis in een nog veel breder perspectief. 'Ik ben een voorvechter van duurzaam boeren en participeren in de samenleving. We leven in een democratie waardoor niet wij, maar de meerderheid van de burgers bepaalt wat er gebeurt.

Het feit dat er een one-issuepartij als de Partij voor de Dieren kan bestaan, zegt iets over hoe mensen tegen de veehouderij aankijken. En ik denk dat het in veel gevallen ook natuurlijker en gezonder kan', stelt Te Voortwis. 'In de ogen van collega's ben je dan al snel een linkse boer, die te dicht bij de groene burger staat, maar het is een grote kunst om kritisch op jezelf en op je eigen sector te zijn. Natuurlijk wordt er door de burgers ook veel onzin verkondigd, maar die burgers zijn wel je afzetmarkt. Goede communicatie kan helpen bij negatieve en positieve onwetendheid.'

Binnen het bedrijf gebruikt Dirco te Voortwis geen kunstmest, drijfmest en bestrijdingsmiddelen en dragen de koeien hoorns. In de stal is de ruimte per koe tien en die per kalf zes vierkante meter. De hokken strooit Te Voortwis met behulp van een automatische stroverdelers in met stro van deels zelfgeteelde tarwe. In combinatie met een hellingstal moet dit op termijn dertig procent stro besparen. De stal is daarnaast voorzien van een automatisch uitmeststelsel dat tussen de plaats waar de koeien vreten (met een helling van twee graden) en de ingestrooide helling waar de koeien liggen (met een helling van 7 graden) is gesitueerd.

Slimme, zelfredzame koeien

Het vinden van een geschikt uitmeststelsel was nog een lastige klus. 'In Nederland zijn dergelijke systemen met een ketting van 210 meter niet op de markt. Dit systeem van het Canadese merk Houle wordt geïmporteerd door GEA en is het zesde in Europa.'

Dirco te Voortwis heeft het bedrijf overgenomen van zijn ouders Ben en Maria te Voortwis, die al tientallen jaren geleden kozen voor het Franse gasconneras dat nog altijd naar volle tevredenheid functioneert. 'Het zijn slimme, zelfredzame koeien die dicht bij de natuur leven en dat spreekt me aan. Ik ben geen fan van die eindeloos doorverdelde rassen. Wat gedrag betreft zijn het pittige koeien, maar ik hou wel van een beetje rodeo, dus ik ervaar dat niet als vervelend. Bovendien zijn het vluchtdieren,

Dirco te Voortwis
Recent hebben de gasconne koeien van Dirco en Joëlle te Voortwis hun intrek genomen in de nieuwe serrestal met veel licht, lucht, ruimte en een natuurlijke omgeving.

Ras:	gasconne
Aantal dieren totaal:	250
Aantal kalvingen:	70
Nevenactiviteiten:	schapen, varkens en zorgtak

waardoor ze niet agressief zijn.' De koeien, die gemiddeld een geslacht gewicht van 350 kilo bereiken, hebben volgens Te Voortwis een mooie vleeskwiteit. De afzet van het vlees verzorgen Willem en Berend te Voortwis, de broers van Dirco, onder de merknaam Lindenhoff, die onder andere levert aan diverse gerenommeerde restaurants in Nederland en België. Om in de behoefte van de Lindenhoff (jaarlijks 300 stuks runderen) te voorzien, is de veestapel van Dirco te Voortwis met 150 koeien en 100 stuks jongvee niet toereikend. Hij koopt daar-

om jaarlijks meer dan 150 gasconnekoeien aan, waarvan een groot deel afkomstig is uit Frankrijk. Alle mannelijke dieren slacht Te Voortwis rond de eenjarige leeftijd als rosé kalfsvlees. 'Wat betreft mijn afzet ben ik gewoon afhankelijk van de horecamarkt en werk ik op een zakelijk manier samen met mijn broers. Hierdoor moet ons bedrijf wel een behoorlijke omvang hebben voor voldoende omzet. Ik heb geen moeite met een bedrijf van een paar honderd koeien. Als de dieren maar extensief en diervriendelijk worden gehouden.' I

Sinds kort verblijven de gasconnekoeien in de nieuwe serrestal met linde- en plataanbomen